

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ВИЩИЙ ДЕРЖАВНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКРАЇНИ
“УКРАЇНСЬКА МЕДИЧНА СТОМАТОЛОГІЧНА АКАДЕМІЯ”
КАФЕДРА КЛІНІЧНОЇ АНАТОМІЇ І ОПЕРАТИВНОЇ ХІРУРГІЇ

Лекція

Вступ у клінічну анатомію та оперативну хірургію

Полтава-2017

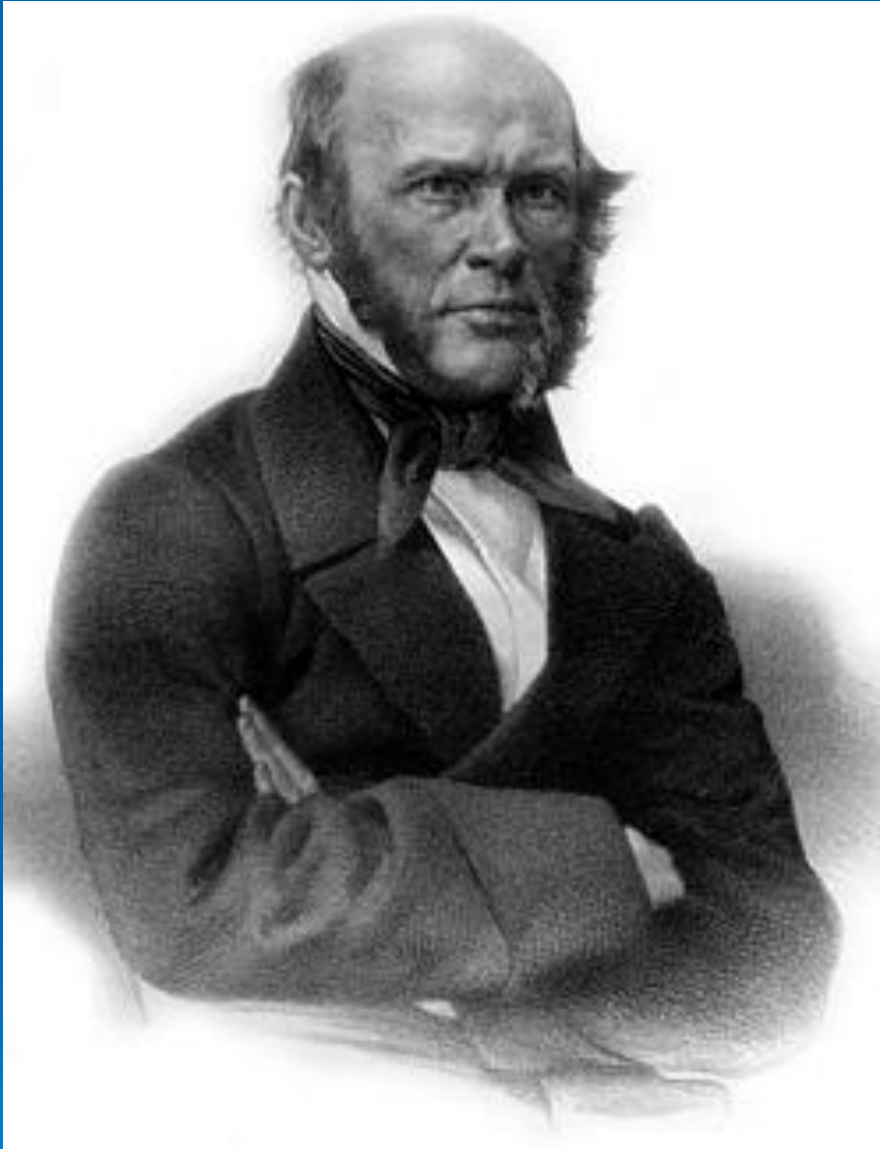

➤ План лекції

- Предмет вивчення клінічної анатомії та оперативної хірургії
- Історія розвитку клінічної анатомії та оперативної хірургії
- Історія кафедри клінічної анатомії і оперативної хірургії УМСА
- Методи дослідження в клінічній анатомії і оперативній хірургії

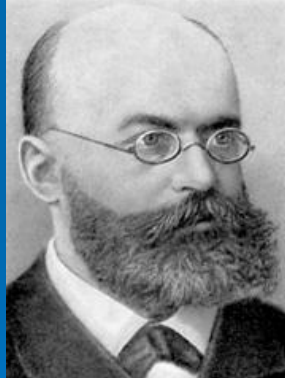
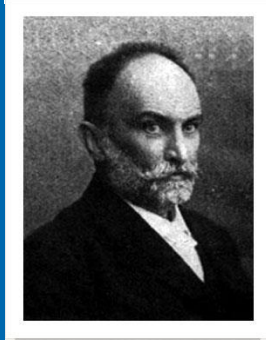
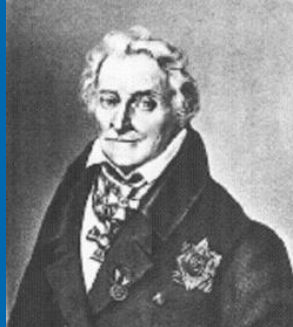
Топографічна анатомія – наука про будову, форму і взаємне розміщення органів і тканин у різних ділянках тіла людини

Оперативна хірургія – наука про хірургічні операції, методи хірургічних втручань, суть яких зводиться до механічної дії на органи і тканини з діагностичною, лікувальною або відновною метою

- Засновником предмету був видатний вітчизняний хірург і анатом, педагог і патріот Вітчизни М.І.Пирогов.
- Із часів Пирогова топографічна анатомія та оперативна хірургія є двоєдиною наукою і викладаються разом, невід'ємно одна від одної.
- Перша кафедра топографічної анатомії та оперативної хірургії була створена в медико-хірургічній академії Санкт-Петербургу в 1867 році, а за рік таку ж кафедру було відкрито на медичному факультеті Московського університету.
- В Київському університеті кафедра "Умозрительной хирургии с учением о повязках и клинкой" існувала ще з 1841 року

➤ На необхідність глибоких знань топографічної анатомії для лікарів, не тільки хірургічного профілю, вказували багато видатних учених (Є.О.Мухін, Х.І.Лодер, І.Ф.Буш, І.В.Буяльський, Х.Х.Саломон, О.О.Бобров, П.І.Д'яконов, М.В.Скліфосовський, В.М.Шевкуненко, М.Н.Бурденко, О.М.Максименков, В.В.Кованов, К.І.Кульчицкий), імена яких довічно увійшли в історію вітчизняної та зарубіжної медицини

В. Ф. Грубе

О. І. Дудукалов

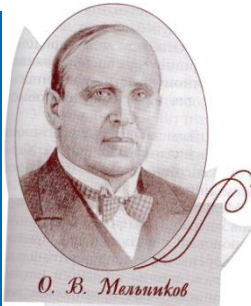
С. М. Деліцин

Ю. Р. Пенський

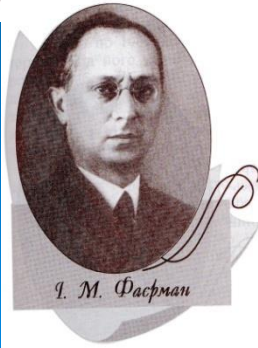
Б. Ф. Пржевальський

О. В. Мельников

С. Л. Мінкін

І. М. Фаєрман

➤ Кафедра топографічної анатомії та оперативної хірургії Української медичної стоматологічної академії бере свій початок з 1884 року, коли на медичному факультеті Харківського університету було утворено самостійну кафедру. Першим її керівником став учень видатного клініциста В.Ф.Грубе професор Дудукалов О.І., який разом зі своїми однодумцями і послідовниками Деліциним С.М. та Пенським Ю.Р. створював нову кафедру та організовував навчальний процес. На початку ХХ століття кафедру послідовно очолювали професори Пржевальський Б.Г., Валяшко Г.О., Мельников О.В., Мінкін С.Л. У 1931 році, з моменту організації самостійного Харківського стоматологічного інституту, курс оперативної хірургії і топографічної анатомії викладав професор Мінкін С.Л., а з 1940 року кафедру очолив професор Фаєрман І.М. Після Вітчизняної війни заняття з оперативної хірургії та топографічної анатомії тимчасово проводились на базі Харківського медінституту. У 1946 році при стоматологічному інституті був відновлений курс оперативної хірургії та топографічної анатомії (зав. – професор Райгородський І.І.)

- У 1952 - 1978 рр. завідувачем курсу, а пізніше і кафедри була заслужений діяч науки і техніки УРСР, лауреат двох премій імені В.М.Шевкуненка, професор Золотарьова Т.В., учениця академіка АМН СРСР, професора В.М.Шевкуненка. Під її керівництвом була створена школа морфологів, яка продовжила і доповнила вчення Шевкуненка В.М. з хірургічної анатомії обличчя. У 1967 році кафедру разом з інститутом переводять з Харкова в Полтаву, що вимагає від професора Золотарьової Т.В. та її колективу значних зусиль при облаштуванні нової навчальної бази. Також слід відзначити вагомий внесок Т.В.Золотарьової у підготовку науково-педагогічних кадрів: під її керівництвом виконано 4 докторські та 17 кандидатських дисертацій; вона автор близько 100 наукових робіт

З 1978 року кафедру очолював професор, заслужений діяч науки і техніки України, академік Міжнародної академії інтегративної антропології, Міжнародної академії комп'ютерних програм та систем, Нью-Йоркської академії наук, Міжнародної академії наук екології, безпеки людини і природи, Української академії наук національного прогресу Микола Сергійович Скрипніков. Під його керівництвом зміцнена технічна база кафедри, створена сучасна школа морфологів, захищено 21 докторську та 44 кандидатських дисертацій

- Із грудня 2006 року виконувала обов'язки завідувача кафедри оперативної хірургії та топографічної анатомії, а з травня 2007 по листопад 2015 року завідувачем кафедри була професор, доктор медичних наук
Проніна Олена Миколаївна

- **Білаш Сергій Михайлович**
доктор біологічних наук,
професор, завідувач кафедри з
2015 року

Професори:

**Білаш Сергій
Михайлович**

**Проніна Олена
Миколаївна**

➤ Доценти:

Білич А.М. Пирог-Заказникова А.В. Половик О.Ю.

Коптев М.М.

Методи дослідження в топографічній анатомії:

- пошарове препарування;
- розпили на заморожених трупах;
- льодяні скульптури;
- реконструкції;
- ін'єкції кровоносних і лімфатичних судин;
- корозія та просвітлення препаратів;
- макро- і мікроскопічний метод В.П.Воробйова;
- виготовлення гістотопографічних зрізів;
- експериментальний метод (на трупах і тваринах)

Література

- **Оперативна хірургія і топографічна анатомія; за ред. М.С.Скрипнікова. — К.: Вища школа, 2000. — С. 8-36.**
- **Оперативна хірургія і топографічна анатомія; за ред. М.П.Ковальського. — К.: Медицина, 2010. — С. 9-45.**
- **Кованов В.В. Оперативная хирургия и топографическая анатомия / В.В.Кованов. — М.: Медицина, 1978. — С. 215-226.**
- **Оперативная хирургия и топографическая анатомия; под ред. Островерхова Г.Е. — Ростов-на-Дону, 1998. — С. 3-66.**
- **Елизаровский С.И. Оперативная хирургия и топографическая анатомия / С.И.Елизаровский, Р.Н.Калашников. — М., 1979.**
- **Вишневский А.В. Местное обезболивание по методу ползучего инфильтрата / Вишневский А.В. — М., 1956.**
- **Матюшин И.Ф. Введение в курс оперативной хирургии и топографической анатомии / И.Ф.Матюшин. — Горький, 1976.**
- **Томашук И.П. Руководство по оперативной технике для начинающих хирургов / И.П.Томашук, И.И.Томашук. — К.: Из-во Европейского университета, 2001. — 860 с.**
- **Оперативна хірургія і топографічна анатомія; за ред. К.І.Кульчицького. — К.: Вища школа, 1994. — 464 с.**

СПАСИБІ

ЗА УВАГУ!

